Fellesfag: Profesjonskunnskap

Faglærerutdanningen i praktisk-estetiske fag (PEF) har en gjennomgående fellesfaglig bolk med flerfaglige og tverrfaglige emner. Denne fellesfaglige bolken inneholder tre hovedemner:

- estetisk teori og didaktikk for den estetiske dimensjon (1.-2.-3. studieår)
- flerfaglige og tverrfaglige emner (1.-2.-3. studieår)
- grunnleggende lese- og skriveopplæring – GLS (2. studieår)

Estetisk teori og didaktikk for den estetiske dimensjonen

1. - 3. studieår

Studentene vil få en innføring i estetikkens begreper og den estetiske teorien vil slik kunne ligge til grunn for utabeidelsen av en didaktikk for den estetiske dimensjonen i de praktisk-eststiske fagene. Gjennom et studium av et utvalg kunstfilosofi (filosofisk estetikk) vil studentene kunne utvikle sin kulturelle kompetanse generelt, og for kunst og kulturfagene i skolen spesielt. Studentene vil blant annet lære å utvikle undervisningsstrategier for hvordan inspirere og stimulere elevenes naturlige fantasi og kreativitet. I studiet vil vi reflektere over forskjellige kunst og kulturuttrykk, og de ulike kunstneriske uttrykkenes formål og virkning. Kunnskapen om hvordan kunst og kultur kan være læringsveier for barn og ungdom, vil stå sentralt i studiet av den estetiske dimensjonen.

Mål

Studenten vil få:

- innblikk i estetisk tenkning og estetiske problemstillinger
- utvikle et historisk overblikk, dvs. få innsikt i forskjellige estetiske teorier/retninger fra antikken og opp til i dag, gjennom et representativt utvalg av klassisk, filosofisk estetikk
- innsikt i minst én moderne estetisk retning, for eksempel moderne tegnteori; semiotikk (tegnsystemer i billedkunst, litteratur, teater, myter, reklame osv.)
- utvikle en tverrfaglig didaktikk for den estetiske dimensjonen med utgangspunkt i teoretisk stoff som overskrider de tradisjonelle faggrensene
- innføring i grunnleggende forskningsmetodiske og vitenskapsteoretiske spørsmål

Organisering

Estetisk teori og didaktikk vil inneholde både en teoretisk og en fagdidaktisk praktisk del. I det første studieåret vil det arrangeres en rekke enkeltforelesninger og seminarer i estetisk teori. I det andre studieåret vil studentene inngå i ulike prosjekter om estetiske lærerprosesser, og også kunne delta i fellesforelesninger ved Institutt for form og formgiving (IFF). Lærerstoffet vil foreligge i eget kompendium ved studiestart.

Vurderingsformer

Ulike studieoppgaver kan knyttes til undervisningsopplegg eller seminarer, og/eller krav om skriftlig dokumentasjon av estetiske læreprosesser. Studentenes innsikt i estetisk teori og forskningsmetode/ vitenskapsteori vil kunne legges til grunn i utprøvinga av en tverrfaglig didaktikk. Studieoppgavene, som skriftlige og/eller muntlige arbeider, vil vurderes til bestått-ikke bestått.

Følgende fag vil bidra:

1. studieår: norsk, pedagogikk, drama
2. studieår: kunst og håndverk, pedagogikk
3. studieår: kroppsøving/ heimkunnskap (kropp og helse), musikk

Flerfaglige og tverrfaglige emner

I løpet av de tre første studieårne skal det gjennomføres et eller flere flerfaglige og/ eller tverrfaglige arbeider. Her vil studenten arbeide med felleskomponenter i ulike kunst- og kulturfag, og samtidig få innblikk i kunst- og kulturhistorie. Et slikt tverrfaglig eller flerfaglig arbeid vil kunne være et undervisningsopplegg i samarbeid med en praksisskole, et studentstyrt seminar, en utstilling av estetiske produkter, eller en teaterproduksjon. Gjennomføring og evaluering av tverrfaglige arbeider tilsvarer en studieproduksjon på 20 studiepoeng.

Teaterproduksjon

(1. studieår)
Teater er et møtested for flere fag. Ulike faglige perspektiv kan trekkes fram, avhengig av hvilke fag som involveres. I dette tverrfaglige samarbeidet vektlegges det teaterfaglige håndverket og de prosessene som inngår i en teaterproduksjon, både på det individuelle og på det kollektive planet. Teaterproduksjonen er en gruppeprosess hvor studentene involverer seg maksimalt i samarbeid med andre i et skapende kollektiv. Her vil studentene erfare hvordan evnen til å kommunisere og samhandle er av betydning, og hvordan beslutninger tas når målet er et teaterfaglig produkt.

Mål
Studenten skal få

- spillkompetanse og kompetanse i dramatisk formgiving
- grunnleggende praktisk og teoretisk teaterfaglig erfaring
- innsikt i drama-estetiske læreprosesser og kollektive skapelsesprosesser
- kunnskap om og praktisk erfaring med gruppearbeid
- kunne reflektere over læringsprosesser knyttet til arbeid med teater i skolen

Organisering
Selve stykkeproduksjonen vil strekke seg over ca. 3-4 uker (evt. 6 uker om annen undervisning opprettholdes) og inngår i periode II i dramafaget (se egen fagplan for drama). I perioden inngår undervisning i teaterfaglige emner, og veiledning av grupper i ulike faser i prosessen fram mot visning. Det gis også forelesning/veiledning om prosessorientert læring i forkant, og evt. også underveis i arbeidsperioden.

Vurderingsformer
Dramafaglige vurderinger er knyttet til praktisk gjennomføring i henhold til krav som er nevnt i oppgaven, og vurderes til bestått/ikke bestått. I tillegg kommer skriftlige arbeider (som følger produksjonsperioden) og dokumentasjon av forestillingen i form av videoopptak. Til sammen utgjør disse arbeidene en mappe. I pedagogikkfaget inngår en refleksjonslogg over for eksempel gruppeprosesser, estetiske læreprosesser og egen læring i gruppe som en vurderingskomponent.

Følgende fag vil bidra til teaterproduksjon: drama, pedagogikk, norsk.

Mytologisk emne

(1. studieår)
Mytologi og mytefortellinger er en sentral del av vår felles kulturhistoriske arv. Gjenkjennbare mytiske motiv og figurasjoner opptrer på nytt og på nytt tradisjonen. I diktning og bildekunst, i musikk og teater, forekommer mytiske motiv i et mangfoldig spekter av utforminger. I et flerfaglig og tverrfaglig perspektiv, vil vi identifisere og tolke et eller flere motiv, slik de kan gjenfinnes i forskjellige varianter innenfor både fortidig og nåtidig kunst og kulturuttrykk.

Et flerfaglig/ tverrfaglig arbeid ville kunne være en motivhistorisk analyse av for eksempel eros-psyke-motivet, slik som det særlig er nedfelt i eventyret om ”Kvitebjørn Kong Valemon”. Motivet forekommer i forskjellige varianter både i skjønnlitteratur og folkediktning, og er utformet i billedkunsten fra antikken og opp til vår tid. Vi vil her kunne undersøke og analysere motivet/ fortellinga slik det/den er tradert i kulturhistorien.

Mål
Studenten skal få

- innsikt i sammenhengen mellom mytisk tradisjonsstoff og kulturarv
- innsikt i fellesmytiske motiver slik de kan være nedfelt i litteratur og billedkunst
- bevissthet om å trekke inn mytisk tradisjonsstoff i undervisningssammenheng
- kunnskap om tverrfaglig refleksjon og praktisk erfaring med arbeid i gruppeprosesser

Organisering
Det tverrfaglige emnet vil organiseres i henhold til den aktuelle emneplanen for semesteret, enten som forelesninger og studentstyrte seminarer, og/eller som estetiske prosjekter, iscenesettelser, muntlige fortellinger osv.

Vurderingsformer
Studieoppgavene i emnet vil vurderes til bestått/ ikke bestått. Studieoppgavene vil kunne være muntlige framføringer, eller installasjoner, dramatiseringer osv., og vil kunne dokumenteres i form av skriftlige arbeider, refleksjonslogger, rapporter eller lignende.

Følgende fag vil bidra til mytologisk emne: norsk, drama, pedagogikk

Interart

(2. studieår)
”Interart” er en tverrfaglig metode for studie av en kulturhistorisk periode og/ eller retning i kunsthistorien, for eksempel av romatikken eller modernismen. Gjennom interart som metode skal studentene tilegne seg ferdigheter om tverrfaglige aspekter og komponenter knyttet til den aktuelle kunsthistoriske perioden og/eller kunstneriske området. Her vil studentene kunne studere kunstformer og formuttrykk innenfor perioden, og også kunne fordype seg i estetiske begreper knyttet til perioden.

Mål
Studenten skal kunne

- innsikt i en kunst- og/ eller kulturhistorisk periode gjennom ”interart” som metode
- tilegne seg kunnskaper om og erfaringer med prosjektarbeid som metode for faglig og tverrfaglig utvikling
- utvikle kunnskaper og ferdigheter i praktisk skapende arbeid som del av et prosjektarbeid, individuelt og i gruppe

Organisering
Temaet ”Interart” er organisert som et tverrfaglig prosjekt mellom fagene kunst og håndverk, norsk og pedagogikk, men det forventes at studenten også aktivt bruker fagkomponenter fra andre fag i arbeidsprosessen. I løpet av prosjektperioden skal studentene i gruppe planlegge, gjennomføre, presentere og evaluere sitt eget og/eller gruppas prosjektarbeid med hovedvekt på den estetiske dimensjonen.

Vurderingsformer
Etter gjennomført prosjekt skal studentene levere en prosjektrapport etter nærmere kriterier gitt av faglærerne. Gjennomført prosjekt vurderes til bestått / ikke bestått.

Følgende fag vil bidra til ”interart”: kunst og håndverk, pedagogikk, norsk.

Ungdomskultur

(3. studieår)
Dannelse av subkulturelle fellesskap blant ungdom kan være utfordrende å forstå, og i enda større grad utfordrende å inkludere i vårt pedagogiske arbeid. Gjennom et mangfold av kunstneriske- og kulturelle uttrykksformer viser ungdom spesielle ferdigheter, kompetanse og kreativitet. Den inkluderende skolen som møteplass, gir læreren en unik mulighet til å løfte fram ungdommene selv som ressurser og innovatører i sin tid. Her vil et studium av ungdommens kulturelle uttrykksformer, gi økt mulighet for utveksling av erfaringer og forståelse mellom pedagog og elev, mellom voksen og ungdom.

Mål
Gi studenten kompetanse knyttet til:

- ungdomskultur som en et dynamisk fenomen
- ulike ungdomskulturelle uttrykksformer
- ungdomskultur som et mangfoldig begrep i spennet mellom det lokale og det globale

- faglige perspektiver på ungdomskultur knyttet til bevegelseskultur, språk, musikk, spillaspekter og iscenesettelser, kunstuttrykk, media, livsstil, identitet, sosialisering og subkultur
- pedagogiske arbeidsmåter i møtet med ungdomskultur

Organisering
I sitt faglige innhold vil det flerfaglige og/ eller tverrfaglige arbeidet ta sikte på å undersøke bestemte sider ved ungdomskulturen. I et overordnet flerfaglig og tverrfaglig perspektiv vil arbeidsformene knyttes opp mot forskjellige fenomen av ungdommens kulturelle uttrykk. Utveksling og helhetlig forståelse vil her være nøkkelbegreper.

Vurderingsformer
Faglige perspektiver som knyttes til det flerfaglige og tverrfaglige arbeidet med ungdomskultur, vil ivaretas av de enkelte fagene som er inne i 1. og 2. studieår. Emnet vil slik være gjennomgående de tre første studieårene, men med gjennomføring og evaluering lagt til tredje studieår. Studieoppgavene og emnet som helhet vurderes til bestått/ ikke-bestått. Graderte evalueringer kan benyttes på fagnivå i de involverte fag.

Følgende fag vil bidra til "ungdomskultur":
1. studieår: norsk, pedagogikk, drama
2. studieår: norsk, predagogikk, kunst og håndverk
3. studieår: kroppsøving, heimkunnskap, musikk.

Grunnleggende lese og skriveopplæring (GLS)

(2.studieår)

Studentene skal tilegne seg ferdigheter om grunnleggende lese- og skriveopplæring på småskoletrinnet. I faglærerutdanningen i praktiske og estetiske fag tar GLS-emnet opp en tverrfaglig tilnærming, basert på kunnskaper og ferdigheter studenten har tilegnet seg tidligere i studiet, og videreutvikler denne.

Mål
Studenten skal få:
- grundig kjennskap til hvordan lese- og skriveopplæring gjennomføres i grunnskolen.
- god faglig refleksjon om flermetodisk tilnærming til lese- og skriveopplæringa.
- faglig innsikt i arbeidet med å forebygge lese- og skrivevansker.
- god kunnskap om elevers begrepsdannelse og sammenheng mellom begrepsdannelse og lese- og skriveferdigheter, og elevens mulighet til å tilegne seg faglig kompetanse i ulike fag i skolen.
- god kjennskap til tester og observasjonsmetoder som påviser elevers lese- og skriveferdigheter.

Organisering
Emnet organiseres som et tverrfaglig prosjekt mellom fagene i 2. årstrinn i utdanningen, men det forventes at studenten også aktivt bruker fagkomponenter fra andre fag i utdanningen. I

løpet av prosjektperioden skal studenten gjennomføre 10 dagers obligatorisk praksis i småskolen og minimum 1 ukes obligatorisk seminar på høgskolen.

Vurderingformer
Gjennomført prosjekt og praksis vurderes til bestått / ikke bestått i fagene norsk, pedagogikk og kunst og håndverk. Etter gjennomført prosjekt skal studentene skrive en omfattende prosjektrapport. Pedagogikkfaget har ansvar for utforming av kriterier for rapporten. Rapporten gis en gradert karakter, vurdert til E eller bedre, som utgjør 20 % av karakteren i pedagogikk for andre studieår.

Følgende fag bidrar til GLS-emnet: norsk, kunst og håndverk, pedagogikk.